

УДК 159.9

Розробка профорієнтаційного виховного заходу на тему «Світ професій в історичній ретроспективі»

Дрібас С. А.

Анотація. У статті представлено практичні аспекти в роботі з профорієнтаційного напрямку. Висвітлені матеріали будуть корисними для вчителів, що працюють зі старшокласниками. Надано практичні рекомендації щодо пояснення теми профорієнтації в розрізі міжпредметного зв'язку з історією та психологією. Окреслено практичний аспект розвитку критичного мислення школярів через формат групової роботи. Надано техніки для роботи з просторовим мисленням і навичками аналізу історичних подій. Представлено зв'язок між різними професіями та зміною історичних подій у процесі побудови людського суспільства. Розкрито ідею профорієнтаційної роботи у форматі практичної розробки виховного заходу для учнів старших класів.

Ключові слова: профорієнтація, критичне мислення, історичні епохи, професійне визначення.

Профорієнтаційна діяльність учителя в школі є одним із важливих компонентів освітнього процесу, оскільки вона допомагає учням зрозуміти свої здібності й інтереси, а також вибрати професію, яка буде їм до вподоби та дозволить реалізувати свій внутрішній потенціал. Однією з головних ролей учителя в профорієнтаційній діяльності є допомога учням зрозуміти свої здібності й інтереси. Для цього вчителю необхідно проводити індивідуальну роботу з кожним учнем, вивчати його навчальні успіхи, зацікавленість у предметах і позаурочних заняттях.

Другою важливою роллю вчителя є надання учням інформації про сучасні професії й актуальний ринок праці. Для цього варто використовувати різноманітні джерела інформації й урізноманітнювати форми роботи. Представлена нижче розробка виховного заходу на профорієнтаційну тематику може стати корисним надбанням у скарбниці профорієнтаційних методів сучасного вчителя.

Розробка профорієнтаційного заходу для старшокласників

Мета: формувати у школярів готовність до вибору майбутньої професії; проведення паралелей між ринком сучасних професій і зміною історичних епох у розвитку людства; визначення професійних інтересів і здібностей учнів.

Обладнання: робочі картки у форматі гугл-документів (із можливістю редагування для всіх учасників); слайди з характеристиками історичних періодів і завдань для роботи в групах.

Вікова категорія: старшокласники.

Формат проведення: zoom-зустріч із використанням групової роботи через сесійні зали.

Хід заняття

I. Вступна частина

- Знайомство школярів із питанням вибору професії з акцентом на його важливості та пріоритетності для їх вікової категорії.
- Презентація відео про ринок сучасних професій.

II. Основна частина

- **Пояснення правил групової взаємодії під час заходу** (правила роботи в сесійних залах платформи «Zoom», правила роботи у групі)

- **Оголошення суті завдань**

Сьогодні ми з вами спробуємо здійснити мандрівку в розрізі історії людства, починаючи з часі його зародження та зазираючи в його майбутнє. Кожна група буде мати можливість пережити трансформацію від племінних порядків первісних людей до уявних людей майбутнього.

У всіх груп будуть ідентичні завдання:

- 1) Придумати назву своїй групі (племені, країні, планеті).
 - 2) Визначити цінності вашої групи на певному історичному етапі.
 - 3) Оформити короткий спіч (на 3 хв.) про життя ваших людей у конкретний історичний період.
 - 4) Скласти перелік актуальних і потрібних професій для цього вікового періоду.
- **Робота в групах**

ПЕРІОД № 1. ПЕРВІСНЕ СУСПІЛЬСТВО

Задачі: виживання, задоволення базових потреб, безпека.

Стратегії: інстинкти, об'єднання у групи, свідомість, прагнення йти за сильним лідером.

Цінності: виживання, їжа, безпека, традиції, ритуали, племінні зв'язки.

Мотивація: первинні потреби, вірність вождю, інтереси групи вищі за індивідуальні, найбільше покарання — вигнання з групи (плем'я, клану тощо).

Масштаб цікавості: тільки я, сім'я, рід, плем'я.

Фокус уваги: я, свої, продовження роду.

- Презентація результатів групової роботи (виступи учнів групами)

ПЕРІОД № 2. СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ

Задача: домінування.

Стратегії: «хто сильніший, той і правий», прояв влади за рахунок приниження, або знищення інших.

Цінності: сила, особиста влада, авторитет, домінування, самовираження (як правило публічне і за рахунок інших).

Мотивація: матеріальні речі, відчутні задоволення, влада, сила, могутність, можливість продемонструвати свою перевагу, заборони викликають бажання їх порушувати.

Масштаб цікавості: місто, нація.

Фокус уваги: амбіції, влада.

- Презентація результатів групової роботи (виступи учнів групами)

ПЕРІОД № 3. НОВИЙ ЧАС

Задача: порядок.

Стратегії: створення єдиних правил для всіх.

Цінності: істина, закон, правила, віра, стабільність, дисципліна, мораль, відповідальність, сила волі, сильний характер.

Мотивація: визначається релігійними приписами, правилами або словами авторитета; досягнення стабільності, зрозумілість порядку речей, щастя в далекому майбутньому, почуття провини.

Масштаб цікавості: держава, корпорація, релігія.

Фокус уваги: пошук істини та служіння їй.

- Презентація результатів групової роботи (виступи учнів групами)

ПЕРІОД № 3. НОВІТНІЙ ЧАС

Задача: досягнення особистого успіху, самореалізація, розвиток.

Стратегії: пошук найбільш ефективних шляхів досягнення результату.

Цінності: можливості та найкращі рішення, технології, ефективність, результати, успіх, матеріальні блага, шик, розкіш, процвітання, соціальний статус, престиж, конкуренція, оптимізм.

Мотивація: досягнення кращої якості життя для себе та більш ефективні способи отримання результату.

Масштаб цікавості: за межами.

Фокус уваги: розвиток.

- Презентація результатів групової роботи (виступи учнів групами)

ПЕРІОД № 4. МАЙБУТНЄ

Задача: пошук гармонії та душевної рівноваги.

Стратегії: об'єднання з іншими людьми, прагнення до рівності.

Цінності: рівність (усіх людей і всіх поглядів без виключення), люди, емоції та почуття, життя й екологія, гармонія, духовність.

Мотивація: уникнення конкуренції та будь-яких ієрархій, досягнення рівності та гармонії, чуттєве ставлення.

Масштаб цікавості: світ Землі.

Фокус уваги: комунікація і екологія.

- Презентація результатів групової роботи (виступи учнів групами)

ПЕРІОД № 4. ДАЛЕКЕ МАЙБУТНЄ

Задача: інтеграція і розвиток в умовах невизначеності та постійних змін.

Стратегії: природність і пошук системності у всьому, слідування принципам, безперервний розвиток.

Цінності: інтерес, знання і компетентність, навчання і розвиток, гнучкість, природність, унікальність особистості, функціональність, системність та інтегральність у рішеннях.

Масштаб цікавості: Земля і ближній Космос.

Фокус уваги: прорив до нового.

- Презентація результатів групової роботи (виступи учнів групами)
- Узагальнення результатів роботи в групах

III. Кінцева частина. Висновки

- **Вправа «Три кроки»**

Крок 1. Складання списку своїх особистих якостей і здібностей. Наприклад, це можуть бути таланти в різних галузях, особливості характеру, навички та ін.

Крок 2. Визначення професій або напрямів, які можуть відповідати цим якостям і здібностям. Дітям можна запропонувати скласти список професій чи напрямів, які вони пов'язують зі своїми здібностями й інтересами.

Крок 3. Перевірка вибору. Дітям дається завдання проаналізувати свій список професій і зробити висновок, чи відповідають вони їхнім здібностям та інтересам.

- **Узагальнення вправи «Три кроки»**

- **Побудова формули вибору професії (Хочу-Можу-Треба)**

S. Dribas

Development of a professional orientation educational event on the topic “The world of professions in historical retrospective”

Abstract. The article presents practical aspects in career guidance work. The highlighted materials will be useful for teachers working with high school students. Practical recommendations are provided for covering the topic of career guidance in terms of interdisciplinary connection with history and psychology. The practical aspect of the development of schoolchildren's critical thinking through the format of group work is outlined. Techniques for working with spatial thinking and the skills of analyzing historical events are provided. The connection between various professions and the change of historical events in the process of building human society is presented. The idea of career guidance work in the format of practical development of an educational event for high school students is revealed.

Key words: career guidance, critical thinking, historical eras, professional definition.

Дрібас Світлана Анатоліївна,

кандидат психологічних наук

старший викладач кафедри загальної та вікової психології

Криворізький державний педагогічний університет

Кривий Ріг, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9633-2517>

dribas.sveta@gmail.com